

Qorti tal-Appell
(Kompetenza Inferjuri)

Imħallef Anthony Ellul

Appell numru: 379/2015/1

Vincent Calleja (appellat)

Vs

Duncan Attard (appellant)

20 ta' Mejju, 2019.

1. L-attur ħarrek lill-konvenut quddiem il-Qorti tal-Maġistrati (Malta) għall-ħlas ta' €10,372.16, prezz ta' merkanzija li xtara mingħandu.
2. Il-konvenut ikkontesta l-kawza għar-raġuni li:
  - i. L-azzjoni hi preskritta skont l-artikolu 2148(b) tal-Kodiċi Ċivili.
  - ii. Il-konvenut m'għandu jagħti xejn lill-attur.
3. B'sentenza tat-18 ta' Ottubru, 2017 l-ewwel qorti ċaħdet l-eċċezzjonijiet tal-konvenut u kkundannatu jhallas lill-attur is-somma ta' €10,372.16.
4. Il-konvenut appella bl-aggravji jkunu:
  - i. L-ewwel qorti ma kellhiex tiċhad it-tieni eċċezzjoni tal-konvenut meta sabet li kienet seħħet tpaċija bejn il-kontendenti.
  - ii. Il-qorti ma kellha qatt tikkundanna lill-konvenut iħallas l-ammonti fuq *delivery notes* li ma kinux iffirmati minnu jew minn missieru.
5. Kien il-konvenut li spjega t-tieni eċċezzjoni fis-sens li seħħet tpaċija bejn il-ħlas li talab l-attur u l-ammont li jippretendi li għandu jħallsu l-attur bħala ħlas ta' kummissjoni talli xtara d-drapp mingħandu b'riferenza għall-kuntratt ta' xogħol li kien rebaħ mingħand lukanda lokali.

6. Hu għalhekk minnu li l-konvenut semma t-tpaċija meta xehed b'affidavit u meta xehed quddiem il-qorti. Il-konvenut naqas meta fit-twegiba li pprezenta, dwar il-meritu qal biss, "2. *Mingħajr preġudizzju għall-ewwel eċċezzjoni lill l-esponenti m'għandu jagħti xejn lil Vincent Calleja*". Dik żgur li m'hijiex eċċezzjoni li kellha twassal lill-qorti biex tifhem li l-konvenut kien qiegħed jinvoka l-estinzjoni tal-obbligazzjoni minħabba tpaċija. Kien fl-interess tal-konvenut li jsemmi t-tpaċija fit-twegiba.
7. Madankollu jibqa' l-fatt li l-ewwel qorti ma jidhirx li kkunsidrat jekk kienx verament hemm ftehim li l-konvenut jingħata kummissjoni ta' Lm0.50 għal kull metru drapp li jixtri mingħand l-attur b'riferenza għall-proġett ta' Saint George's Park. L-ewwel qorti llimitat ruħha biex tikkunsidra t-tpaċija mill-aspett ta' ligi. Pero' ma tidhirx li għamlet konsiderazzjonijiet dwar jekk bejn il-partijiet kienx sar il-ftehim allegat mill-konvenut.
8. Din il-qorti ser tikkunsidra jekk bejn il-partijiet kienx hemm il-ftehim allegat mill-konvenut. Ovvjament l-oneru tal-prova hu fuq il-konvenut.
9. Fl-affidavit il-konvenut qal (fol. 17):

"Wara li kienu saru dawn l-arranġamenti, jiena kont bqajt nieħu l-materjal mingħand Calleja għal xogħol ieħor u l-kont beda tiela. Sa dan iż-żmien jien kien mingħalija li kollox kien miexi sew u li l-valur tal-materjal li kont qed nieħu mingħand Calleja għal xogħol ieħor, kien qed jiġi paċut mal-commission li kienet dovuta lili minn fuq il-bejgħ ta' drapp minn Calleja lil St. George's Park".

10. Imbagħad fin-nota ta' sottomissjonijiet l-istess konvenut argumenta (fol. 45):

"10. Wara li saru dawn l-arranġamenti bejn il-partijiet l-esponenti kien baqa' jieħu materjal mingħand Calleja għal xogħol ieħor u l-esponenti kien mingħalih illi kien miexi kollox sewwa u li l-valur tal-materjal li kien qed jakkwista l-esponenti kien qed jiġi paċut mal-commission li kienet dovuta lilu mingħand Calleja minn fuq il-bejgħ ta' drapp".

11. Hu fatt magħruf li t-tpaċija m'hijiex kompatibbli ma' eċċezzjoni ta' preskrizzjoni, għallinqas żgur fir-rigward ta' dawk il-kontijiet li dwarhom il-konvenut qiegħed jiddefendi ruħu billi jinvoka t-tpaċija. Qalet sew l-ewwel qorti li t-tpaċija "... tammonta għal stqarrija ta' għarfien tal-obbligazzjoni li kontra tagħah t-tpaċija

*ssir. Kemm hu hekk, ingħad li t-tpaċċija hija ammissjoni tal-obbligazzjoni kuntrarja u twaqqaf l-eċċezzjoni tal-preskrizzjoni". F'dan ir-rigward fis-sentenza **Lapira vs C & A Company Limited** tat-2 ta' Ġunju, 2003 din il-qorti qalet:*

*"Naturalment jezistu sitwazzjonijiet fejn il-preskrizzjoni eccepita tista' titqies rinunzjata jekk per eżempju, d-debitur b'att tiegħu spontaneu ta' assunzjoni ta' certu sistema ta' difiza jipprova ruhu fi stat ta' fatt li jirrendi inkompatibbli l-posizzjoni guridika tiegħu mal-presunzjoni kostitwenti l-fondament tal-preskrizzjoni. Tali hu l-kaz fejn id-debitur oltre l-preskrizzjoni jeccepixxi wkoll ilkompensazzjoni (vide "**Joseph Vella pro et noe -vs- John Vella**", Appell, 7 ta' Ottubru 1997; "**Raymond Vella -vs- Moby Rentals Limited**", Appell, Sede Inferjuri, 22 ta' Novembru 2001). L-eċċezzjoni tal-pagament, mogħtija ukoll f'dan il-kaz, mhiex wahda minn dawn ta' inkompatibilita' (**Vol XXX pI p964**)".*

12. Inoltra, mir-rendikont li ppreżenta l-attur, jirriżulta li bejn il-partijiet kien hemm kont miftuħ fejn il-konvenut kien jixtri merkanzija *on credit* mingħand l-attur u kull tant żmien iħallsu akkont.
13. Mid-dokumenti eżibiti hu ċar li f'perjodu ta' snin (2007 – 2013) kien hemm kontinwazzjoni ta' fornituri mill-attur lill-konvenut. Ħafna mill-kontijiet li nħargu mill-attur huma ffirmati mill-konvenut jew minn missieru. Għalhekk f'kull każ ukoll jekk il-bejgħ kellu jitqies li kien wieħed bl-imnut, għal finijiet ta' preskrizzjoni japplika l-artiklu 2151 tal-Kodiċi Ċivili li jsemmi perjodu ta' preskrizzjoni ta' ħames (5) snin.
14. Il-qorti hi tal-fehma wkoll li hemm dubju serju kemm il-bejgħ kien wieħed bl-imnut. Il-konvenut kien tapezzar u jixtri mingħand l-attur il-materjal li juża fis-sengħa tiegħu. Il-kontijiet stess juru li l-kwantita ta' merkanzija kienet konsiderevoli. Bejgħ li ma jagħtix lill-qorti x'tifhem li dan kien bejgħ bl-imnut (ara sentenza tal-Qorti tal-Appell (Superjuri) **Formosa vs Debono** tal-5 ta' Ottubru, 2001).
15. F'kull fir-rigward tal-eċċezzjoni tal-preskrizzjoni, il-konvenut m'għamel ebda argument kontra r-raġunament tal-ewwel qorti li wassalha biex tiċhad dik l-eċċezzjoni. Dan minkejja li t-talba fir-rikors tal-appell hi sabiex din il-qorti

tħassar is-sentenza tal-ewwel qorti, tilqa' l-eċċezzjonijiet tiegħu u tiċħad it-talba tal-attur.

16. Għal dak li jirrigwarda t-teżi tal-konvenut li seħħet tpaċija, dik it-teżi kienet fl-ewwel lok tiddependi mill-prova li l-partijiet ftehemu li l-konvenut jingħata kummissjoni ta' Lm0.50 għal kull metru drapp li nxtara minn Tourist Services Limited u li t-total tal-kummissjoni kienet ta' Lm5,000.
17. Il-qorti ssibha diffiċli temmen li kien sar ftehim bejn il-kontendenti sar dak it-tip ta' ftehim. Il-qorti hi tal-fehma li jekk il-verżjoni tal-konvenut għandha mis-sewwa, ma kienx jagħmel il-ħlasijiet akkont lill-attur. Dan iktar u iktar meta jirrizulta li l-proġett ta' Saint George's Park kien sar qabel l-2007¹ (ara dokumenti CSH1 u CSH2 a fol. 24 u 25 li ppreżenta l-konvenut). Probabbilment kien l-ewwel jaqta' l-kreditu kollu li qiegħed iġħid li kellu billi jieħu materjal b'valur ta' Lm5,000, u wara jibda jagħmel pagamenti akkont lill-attur. Pero' mir-rendikont u riċevuti li hemm fl-atti, hu evidenti li l-konvenut kien qiegħed jagħmel pagamenti akkont meta suppost kien qiegħed jieħu materjal li ma kellux iħallas għalih minħabba l-allegata kummissjoni. Atteġġament li jikkontradiċi l-verżjoni li ta. Min hu kreditur u qiegħed jakkwista materjal bi ħlas ta' kreditu li jippretendi li għandu, ma jmurx jagħmel pagamenti akkont ta' dak li jkun qiegħed jakkwista suppost bi ħlas ta' kreditu dovut lilu.
18. Fil-fatt l-attur ippreżenta wkoll kopja ta' riċevuti ta' ħlas li sar mill-konvenut. Hekk per eżempju hemm riċevuti datati 20.7.2009 (€500), 3.8.2009 (€350), 31.8.2009 (€1000), 15.12.2009 (€750), 12.4.2010 (€250), 12.5.2010 (€250), 18.6.2010 (€250) u oħrajn.
19. In kontro-eżami l-konvenut qal ukoll li, "*Għamilt żmien ma kontx nirċievi kontijiet u wara żmien bdejt nirċievi*" (fol. 34), u l-qorti fehmet li ried jagħti x'jifhem li dan kien minħabba l-allegat ftehim dwar il-kummissjoni. Pero' jidher li l-kontijiet kienu jingħataw lill-konvenut mal-konsenja tal-oġġetti. Tant hu hekk li ħafna minnhom huma ffirmati minnu jew minn missieru. Fuq il-kontijiet

---

¹ F'din il-kawża l-attur qiegħed jippretendi ħlas għall-bejgħ ta' merkanzija matul is-snin 2007 sa 2012.

hemm stampat "*CREDIT SALE Goods received in good order*" u l-firma. Hu iktar verosimili li mal-konsenja, il-konvenut kien jingħata *fiscal invoice*.

20. Fiċ-ċirkostanzi l-qorti m'hijiex tal-fehma li l-konvenut ta prova sodisfaċenti li kellu ftehim mal-attur li jingħata kummissjoni ta' Lm0.50 għal kull metru drapp li l-attur biegh għal dak il-proġett.

21. Fadal imbagħhad dak li semma l-konvenut fl-affidavit (fol. 17):

"Barra minn hekk, nagħmel riferenza għas-serje ta' delivery notes u fatturi eżibiti minn Calleja u ngħid is-segwenti:

- i. Dwar il-fatturi datati: 23/5/2007, 24/6/2007, 12/07/2007, 16/10/2007, 18/1/2010, 19/2/2008, 9/8/2008, 4/10/2008, 28/11/2008, 24/11/2008, 18/12/2008, 19/1/2009, 19/3/2009, 13/5/2009, 29/10/2009, 27/7/2010, 8/11/2010 li komplessivament jammonta għal €4,554.64 huma delivery notes li ma ġewx iffirmati u/jew ma ġewx iffirmati minni jew minn missieri, u ċioe' l-unika persuna oħra li kien jiffirma d-delivery notes għall-materjal minflok.*
- ii. Dwar il-fattura datata 13/3/2012 għandi nispjega illi jiena fi żmien kont naħdem mal-kumpannija li kien sar ma' din il-kumpannija u li għalhekk jien m'għandix inkun responsabbli għall-ħlas ta' €149.20 li jidher fiha għaliex dan ix-xogħol kellu jithallas direttament minn F.X.B. Limited.*
- iii. Illi barra minn hekk, hemm numru ta' fatturi, u ċioe' dawk datati 06/01/2009, 16/04/2009, 9/5/2009, 09/12/2008, 03/08/2009 u 17/09/09, ammontanti komplessivament għal €2985.15 fejn l-ammont hemm indikati ġew mibdula wara li l-oġġetti ġew ikkonsenjati.*
- iv. Illi dwar il-fattura datata 21/12/2010 din tindika li din ġiet imħallsa u għalhekk jrid jitnaqqas l-ammont ta' €315.80".*

22. Fis-sentenza l-ewwel qorti osservat li l-konvenut:

*"... ma ressaq l-ebda prova sabiex jissostanzja l-eċċezzjoni tiegħu, fis-sens li jgħid għaliex l-ammont pretiż mhux dovut, jew billi jressaq prova li huwa ġja ħallas dan l-ammont li qed jiġi reklamat **jew jagħti raġuni għaliex ma hux dovut**. Il-fatt li huwa ressaq l-eċċezzjoni tal-preskrizzjoni fid-dawl fuq espost, ma jnaqqas xejn mill-fatt li l-ammont pretiż mhux dovut.*

Għaldaqstant din il-Qorti wara li rat l-istatements eżibiti, l-invoices li jabbraccjaw l-istatements, ix-xhieda tal-attur u dik imressqa minnu, tħoss li t-talba tiegħu għandha tiġi akkolta".

23. Pero' l-ewwel qorti ma semmiet xejn dwar dak li xehed il-konvenut u missieru (fol. 27), fir-rigward ta' numru ta' *invoices*. Jekk ikkunsidrathom kellha tagħti raġuni għalfejn ma temmnux u mhux tgħid biss, **"... tħoss li t-talba tiegħu għandha tiġi akkolta"**. Dik m'hijiex motivazzjoni sodisfaċenti fir-rigward ta' apprezzament tal-fatti. Dan appartu li l-ewwel qorti qalet li l-konvenut ma tax

raġuni għalfejn l-ammont m'huwix dovut. Għalhekk għal din il-qorti hu evidenti li l-ewwel qorti ma kkunsidratx dak li xehedu l-konvenut u missieru dwar numru ta' *invoices*. Rajna kif fl-affidavit il-konvenut ta raġunijiet għalfejn parti mill-ammont ma kienx dovut, u għal din il-qorti hu evidenti li l-ewwel qorti ma kkunsidrathomx.

24. Għalhekk il-konvenut għandu raġun jilmenta li (fol. 10):

"Madankollu, l-Ewwel Onorabbli Qorti tinjora għal kollox dawn il-fatti u tonqos milli tikkunsidra dawn il-fatti bl-ebda mod u manjiera fis-sentenza appellata. Fil-fatt, u għal raġunijiet s'issa għadu ma fehemx l-appellant, tgħid biss illi huwa naqas milli jressaq prova .....".

25. L-ewwel qorti naqset milli tagħmel apprezzament dwar fatti li kienu in kontestazzjoni u li jfisser li din il-qorti, li suppost hi qorti ta' revizjoni, ser ikollha tagħmel l-apprezzament mill-ġdid daqslikieku kienet qorti tal-ewwel istanza. Il-qorti m'hijix ser tibgħat l-atti lura quddiem l-ewwel qorti sabiex tagħmel dak li suppost għamlet, għaliex il-kawża diġa' ilha tlett snin pendenti.

26. Wara li l-qorti rat l-atti, tosserva:

- i. Il-konvenut ma ta l-ebda rendikont ta' ordnijiet u materjal li xtara mingħand l-attur matul il-perjodu in kwistjoni. Hu veru li hemm numru ta' kontijiet li m'humix iffirmati, pero' kollha huma bl-isem tal-konvenut. Inoltre, l-attur xehed ukoll: *"Ngħid li kull xahar joħroġ statement mill-computer u kont nibgħatulu"* (fol. 9). Fatt li ma ġiex kontestat mill-konvenut. Għalhekk il-konvenut kellu jkun jaf xi hlas qiegħed jippretendi l-attur, u m'hemmx provi li qatt ikkontesta l-*statements* li kien jirċievi mingħand l-attur.
- ii. Il-konvenut ma tax dettalji dwar in-numru ta' nies li jaħdmu fin-negozju tiegħu.
- iii. Dwar fattura fejn tissemma FXB Limited, il-konvenut ma ressaqx prova indipendenti li l-hlas kien dovut minn dik il-kumpannija.

- iv. Darren Abdilla, impjegat mal-attur, qal li l-konvenut u missieru kienu "għieli jiffirmaw l-invoices" (fol. 14). Dan jagħti lill-qorti x'tifhem li kien hemm okkazzjonijiet meta ma ffirmawx.
- v. B'riferenza għal dak li xehed l-attur dwar ammonti f'invoices li nbidlu, il-konvenut naqas milli jippreżenta l-invoice li jkun ingħata. Dik kienet tkun l-aħjar prova jekk ried jikkonvinċi lill-qorti li dak li qal hu minnu. Dan apparti li ma ta l-ebda raġuni li tiġġustifika għalfejn ma pprezentahomx.
- vi. L-attur xehed ukoll li l-invoice datata 21 ta' Diċembru, 2010 tħallset. Fil-fatt fil-kopja li ppreżenta l-konvenut hemm stampat '*Paid*' u dan hu wkoll rifless fir-rendikont li ppreżenta l-attur fejn hemm kreditu favur il-konvenut għas-somma ta' €255 bid-data tat-13 ta' Jannar, 2011.

27. Fiċ-ċirkostanzi l-ilmenti tal-konvenut huma nfondati.

Għal dawn il-motivi tiċhad l-appell bl-ispejjeż kontra l-konvenut.

Anthony Ellul.